

EDİTÖRDEN

Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi'nin (USOBED) ikinci cilt ilk sayısıyla akademik camiaıyı tekrar selamlıyoruz. Batı Karadeniz Akademisyenler Derneği (BAKAD) tarafından yayımlanan USOBED'in sosyal ve beşeri bilimler alanındaki talepleri karşılama da akademisyenler için önemli bir kapı olmaya başladığını söyleyebiliriz. Dergimizin Türkiye'de çıkarılan toplam dergi yüzdesinde en düşük paya sahip olan (%9,5) Karadeniz Bölgesinde çıkarılıyor olması da bir talih olarak yorumlanabilir.

Bu sayıda dergi yayıncılığı ve akademik dergiler üzerinde durmak istiyoruz. Zira akademisyenlerin en fazla şikâyet ettiği konuların başında makale yayın safhasındaki gecikmeler gelmektedir. Konuyu detaylıca ele almadan önce kısa bir cevap olarak iki hususun üzerinde durabiliriz. Birincisi son 20 yılda açılan üniversite sayısına paralel olarak akademik derginin çıkarılamamış olması, çıkarılan dergilerin de ilk yıllarda akademik terfi ve teşvik değerlendirmelerinde dikkate alınmaması ve üçüncü olarak da dergi hakemliklerini akademisyenlerin meccani olarak yapmalarıdır.

Konu daha temelden ele alınacak olursa makale ile fikir hürriyeti arasında doğrudan bir ilişki olduğu gerçeği ortaya çıkar. Türkiye'de genelde dergi yayıncılığı, özelde ise akademik dergiye verilen önem demokrasi ve temel hak ve hürriyetlerle yakın bir münasebet arz eder. Düşünceyi suç sayan otoriter ve totaliter anlayışların devlet idaresine hâkim olduğu yıllarda elbette ki fikir ve düşüncenin en önemli neşir araçları olan gazete ve dergiler yakın takip ve kontrol altında tutulmuş, sansüre uğramış, kapatılmış veya yasaklanmıştır. Bu sebeple çok partili hayata geçiş dönemine kadar çok sesliliğe müsaade edilmediği aşikârdır. Ancak 1950'den sonra da çok partili hayatı demokrasi manasına almak gerçekçi olmayacaktır. Zira uzunca bir süre demokrasi bürokratik vesayet altında kalmış, milli irade baskı altında tutulmaya devam edilmiştir.

Konumuzu teşkil eden dergi ve akademik dergi meselesi 1980'li yıllarda önem kazanmaya başlamış, 2017 yılı itibariyle çıkan 2248 derginin yarısı 2000 yılından sonra yayın hayatına başlamıştır. 1970 öncesi Türkiye'de sadece 120 dergi çıkarılırken 1980'li yıllara gelindiğinde bu sayı ancak 280 olabilmıştır. Üniversitelerde akademik terfiinin yayın şartına bağlanması dergi sayısında sistematik bir artışa sebep olmakla birlikte Ak Parti iktidarları döneminde açılan üniversite sayısına bakıldığında dergi sayısının eşit seviyede artmadığı görülür. Akademik teşvikte yabancı dergilerde yayımlanan makalelere fazla puan verilmesi ve özellikle Türkiye'de SCI grubundaki dergi sayısının azlığı yabancı ülke dergilerini hem fikir ve makale, hem de maddi açıdan ihya etmiş Türkiye'de çıkan dergi sayısında bir gerileme yaşanmıştır. 2017 TUIK verilerine göre 2012 yılında 4016 dergi çıkarılırken 2016 yılında bu sayı 3738'e gerilemiştir (TUIK Haber Bülteni, 26.07. 2017, Sayı: 24673).

Bir başka önemli husus ise üniversitelerin toplam dergi yayınındaki paylarının kifayetsizliğidir. Çıkarılan 100 derginin sadece 40'ını üniversiteler çıkarmaktadır. STK'ların payı ise %22 civarındadır. Bu tablo da Türkiye'nin demokratikleşmesi ile paralellik arz etmekte, akademik personel yoğunluğuna karşı üniversitelerin cılızlığı ve sivil toplumun fikir çeşitliliğini dergilere aksettirmesi bunun en iyi delilidir.

Batı Karadeniz Akademisyenler Derneği beşeri sermayenin ne kadar kıymetli olduğunun farkındadır. Beşeri sermayeyi taçlandıran ise bilginin gücüdür. Bilgi sadece mühendislik, tıp veya kısaca fen bilimleri ile sınırlı değildir. Sosyal ve beşeri bilimler de o gücün bir parçası,

hatta yol aıcısıdır. Bu anlayışla yayımlanan Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi akademik camiaya yeni adım atanlara da camianın kıdemli akademisyenlerine de fikirlerini neşretmelerine fırsatlar sunmaktadır. Dergimizde yabancı uyruklu akademisyenlerin özellikle Arapça ve İngilizce makalelerine de yer verilmektedir.

Dergimiz bilimsel kıstasları atlamadan, ilmi nitelikleri haiz tüm makaleleri ciddiyetle ve hızlı bir şekilde değerlendirmeyi, akademik düşüncelerin bilim dünyasına aktarılmasında üzerine düşen vazifeyi yapmayı temel bir misyon olarak kabul etmiştir.

Dergimize makale gönderen, makalelere hakem olarak katkı sağlayan akademisyenlere ve dergimizin yayımlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, yeni sayılarda buluşmak üzere başarılı yayınlar diliyorum.

Doç. Dr. Mahmut Bozan
BAKAD Bařkanı